

Takács József

Visszapillantás a Római Katolikus Egyházmegyei Levéltár és Könyvtár első húsz évére¹

II. János Pál pápa 1993. május 31-én keltezett *Hungarorum gens* kezdetű apostoli dekretumával rendezte a magyarországi római katolikus egyházmegyék határait, és új egyházmegyeként (a kaposváriin kívül) létrehozta a Debrecen-Nyíregyházi Püspökséget, melyhez Szabolcs-Szatmár-Bereg és Hajdú-Bihar megyék tartoznak. Ugyanazon év június 15-én iktatták be hivatalába Debrecenben a Szent Anna-székesegyházban Bosák Nándort, az egyházmegye első püspökét. Tulajdonképpen a beiktatás dátumával vette (vehette) kezdetét az egyházmegye strukturájának kialakítása, és intézményeinek létrehozása.

A levéltárat és könyvtárat magába foglaló egyházmegyei gyűjtemény létrehozását az egyházmegye püspöke 1995 elején kezdeményezte abból a célból, hogy az egyházmegye területén a pap nélkül maradt plébániák (és a hozzájuk tartozó filiák) könyv és iratanyagát a pusztulástól, elkallódástól megmentsse.

Kevésbé közismert, hogy az egyházi felfogás saját történelmi levéltáraitra a keresztény közösségek emlékezetének megőrzési helyeként tekint. A levéltárak őrzik meg az egyházi közösség történelmi fejlődésének forrásait, a pasztorális, a liturgikus, a nevelő és segítő tevékenységre vonatkozó forrásokat, továbbá azokat, melyek egyes személyek és szerzetesrendek, társulatok, stb. tevékenységére vonatkoznak. Az egyházi terminológia funkciójukat tekintve háromféle levéltárat különböztet meg: a kurrens levéltárat, mely az adott intézmény működésének, vezetésének dokumentumait gyűjti; a történelmi levéltárat, amely a történelmi forrásértékkel rendelkező iratanyagok őrzési helye; és az ún. egyházmegyei titkos levéltárat, amelyben lelkiismereti, erkölcsi ügyek dokumentumait tárolják. Maga a hatályos Egyházi Törvénykönyv – az 1983. január 25-én életbe léptetett Codex Iuris Canonici – vonatkozó kánonjai (azaz a 486., a 489. és a 491. 2. §) mindhárom típusú/fajtájú levéltár létesítését előírják az egyes egyházmegyékben. Az utóbbi rendelkezést – tárgyunk szempontjából fontos volta miatt – szó szerint idézem:

„Gondoskodjék a megyéspüspök arról is, hogy az egyházmegyében legyen történelmi levéltár, és a történelmi értékű okmányokat abban őrizze gondosan, módszeresen elhelyezve.”

1995 januárjában – amikor az egyházmegye első sematizmusának kiadási előkészületei zajlottak – adatkérő levél ment az egyházmegye valamennyi plébániájára, melyben – egyebek között – a náluk őrzött könyv és levéltári anyag mennyiségét is tudakoltuk. A körkérésre csak tájékoztató jellegű (hiányos, pontatlan) válaszok érkeztek, érkezhettek. A tervezéshez mégis ez volt az egyetlen kiindulási adatsorunk. A begyűjtendő anyag elhelyezésére 1995 őszén a püspökség épületében (a Varga u. 4. szám alatt) egy kb. 60 négyzetméteres alapterületű, 4 db délre nyíló ablakkal ellátott helyiség lett kijelölve. A tároló állványok kiválasztását széleskörű tájékozódás előzte meg: egyebek közt a Hajdú-Bihar Megyei Levéltár (Debrecen), a Tiszántúli Református Egyházkerületi Levéltár (Debrecen) irattároló polcrendszerének megtekintése, kiállított mintadarabok tanulma-

¹ A Magyar Nemzeti Levéltár Hajdú-Bihar Megyei Levéltára által rendezett 42. Hajdú-Bihar Megyei Levéltári Napok keretében 2015. november 24-én elhangzott előadás.

nyozása, s végül 6 cégtől való ajánlatkérés (s ezek kiértékelése), valamint egy referencia megtekintése. Olyan kapcsolható fémpolcos állványrendszer beszerzése mellett döntötünk, amely csavarkötés nélkül összeállítható, és egyszerűen, gyorsan szerelhető elemekből áll, felülete pedig korszerű, műanyag porszórási technológiával készült.

Egy, azóta már nem létező bank által nyújtott pályázati úton nyert támogatásból került sor az állványok beszerzésére, melyek október 3-án érkeztek meg, s felszerelésük mintegy két hetet vett igénybe. Az esti órákban – amikor a munkában részt vevők száma már rendszerint megfogyatkozott – maga a megyéspüspök is bekapcsolódott a szerelésbe, ami a jelenlévőkre mély benyomást gyakorolt.

A könyv- és iratanyagok a vidéki helyszínekről való beszállítása 1995 októberében vette kezdetét, melyet komoly logisztikai tervezés előzött meg.

A megyéspüspök a munkák előmozdítása céljából 1995 novemberében körlevelet intézett a plébánosokhoz, melyben tájékoztatta őket, hogy a pap nélkül maradt plébániákról a folyó ügyek intézéséhez nélkülözhetetlen kurrens irattár, valamint az anyakönyvek kivételével valamennyi irat az egyházmegye központjába fog kerülni. Javasolta, hogy a szállításra kerülő anyagot lehetőleg egy helyen gyűjtsék össze, s az iratokat – eredeti rendjük megtartásával – rakják kartondobozokba. A későbbiekre nézve nagyon hasznosnak bizonyult az a kérése, hogy aki teheti, a Debrecenbe való beszállítást végezze el maga. Ezzel a felkínált lehetőséggel többen is éltek.

A püspökségi székház északkeleti szárnyának földszintjén elhelyezkedő, polcos állványokkal betelepített – az imént már említett – terem bejárattal átellenben levő rövidebb oldala mentén, 50 cm széles polcokon kaptak helyet a beérkezett levéltári dokumentumok. Ez az igen szerény helyszín és a mennyiségét tekintve még szerényebb iratanyag alkotta eleinte az – Egyházmegyei Könyvtárral egy gyűjteményt/intézményt képező – Egyházmegyei Levéltárat, melynek alapítólevelét 1995. december 30-án írta alá Bosák Nándor megyéspüspök. A gyűjtemény létrehozását az a szándék vezette – olvasható a dokumentumban –, hogy „*a történelmi megpróbáltatások ellenére napjainkig fennmaradt könyv- és levéltári anyag állagmegóvását, biztonságos megőrzését, rendszerezését és feldolgozását, valamint a kutatás számára való hozzáférést*” biztosítsa.

1996 folyamán szabványos levéltári irattároló dobozok és további polcos állványok beszerzésére került sor. A legszükségesebb berendezési és felszerelési tárgyakhoz (pl. szék, asztal, létra) ugyancsak ebben az évben – használt állapotban – ajándékozás révén jutottunk. Még ugyanebben az évben a Magyar Máltai Szeretetszolgálatnak köszönhetően egy régi, de még használható (ám örökös működési zavarokkal jellemezhető) másológépet, a következő évben a Keresztény Értelmiségiek Szövetsége debreceni szervezetének jóvoltából – kölcsönképpen – egy számítógépet kaptunk.

A beérkezett/beszállított iratok zöme gyűrött, erősen szennyezett, sőt részben penészes, gombafertőzött és szinte valamennyi rendezetlen állapotban volt. Tevékenységünk eleinte csak arra korlátozódott, hogy a penészes iratokat elkülönítsük (ezeket egy jól szellőztetett, fűtetlen helyiségben külön tároltuk), a szemetet, rovarmaradványokat, rozsdás iratkapcsokat, stb. eltávolítsuk, s az iratokat – a beérkezett anyagok sorrendjét lehetőleg megőrizve – plébániánként szabványos irattároló dobozokba rakjuk, és legalább ideiglenes jelleggel feliratozzuk. Mivel a gyűjteményünk birtokába került könyvek között is sok volt a penészes, illetve a rovarkártevők által károsított, tanácskérés céljából felvettük a kapcsolatot a Magyar Országos Levéltár Állományvédelmi Osztályával. Kérő

levelünk nyomán maga az osztályvezető, Albrechtné dr. Kunszeri Gabriella tett személyes látogatást intézményünkben 1997. május 28-án, melynek során a károsodott könyv- és iratanyagot megszemlélte, és az állagmegóvás és az esetleges fertőtlenítés témakörében – hosszú távon iránymutatónak bizonyuló – részletes útmutatást nyújtott számunkra. Azon év márciusáig hat plébániáról (és a hozzájuk tartozó filiákból) származó 29 doboznyi iratmennyiség képezte a levéltárunk állományát.

Nyilvános magánlevéltárként való bejegyeztetésünkre 1997-ben került sor.

1997 nyarán az érintett két megyéspüspök megállapodása alapján a Szeged-Csanádi Püspöki Levéltártól megkaptuk azon helységeknek az 1944/45 utáni anyakönyvi másodpéldányait, melyek az 1995. évi pápai dekrétum kiadása óta új egyházmegyénkhez tartoztak.

A plébániákról való iratbeszállítás 1998 júniusában érte el mennyiségi csúcspontját, amikor is egy ipari cégtől bérelt zárt rakterű tehergépkocsival mindössze két nap alatt 13 helységből sikerült nagyobb mennyiségű régi dokumentumot begyűjteni és Debrecenbe hozni. Az iratok átvétele minden egyes helyszínen – mindmáig gondosan őrzött – átadás-átvételi jegyzőkönyv ellenében történt, tanúk jelenlétében.

1. kép. A könyv- és levéltári gyűjtemény a püspökség épületében 1999 körül.

Egyházmegyénk főpásztora, Bosák Nándor püspök úr a gyűjtemény alapításától kezdve nyugalmába vonulásáig mindenkor érdeklődéssel, figyelemmel és messzemenő segítségnyújtással állott az Egyházmegyei Levéltár és Könyvtár mögött.

A gyűjtemény 1999. november közepe és 2000. február eleje között – középiskolás fiúk közreműködésével – átköltözött a püspöki székházzal szomszédos katolikus fiúkolégium épületébe.

2. kép. A Varga u. 2. sz. épület bejárata. A gyűjtemény ennek földszintjén kapott helyet 1999/2000 fordulóján.

A levéltár állománya ekkor 18,6 iratfolyómétert tett ki, mely 22 helység plébániai és iskolai iratanyagát, s 19 plébánia, illetve lelkészség anyakönyvi másodpéldányait foglalta magában. A legrégebbi plébániai iratok a 18. század utolsó harmadából származtak.

A kutatóteremben kutatóink használatára kezdetben szerény és kis darabszámú, majd egyre bővülő tematikájú, a régieket folyamatosan új kiadványokkal kiváltó, mennyiségében is lényegesen gyarapodó kézikönyvtárat hoztunk létre. Ennek állománya az ezredfordulón pályázaton nyert anyagi források felhasználásával levéltári kutatást és feldolgozást segítő szakirodalom beszerzése révén már megközelítette a kétezret. Ugyancsak pályázati pénzekből kerülhetett sor 1998-ban (saját tulajdonunkba kerülő) számítógép, 1999-ben fénymásológép beszerzésére.

2000 szeptemberében megkezdődött a könyvtár állományának számítógépes katalógizálása az ORBIS program felhasználásával és alkalmi segítők (pl. a Szent Anna székesegyház egyik káplánja, illetve családtagok) munkájának igénybevételével. A munka a kézikönyvtár kötetének feldolgozásával kezdődött.

A levéltári anyag alapfokú rendezési munkáira készülve rákényszerültünk, hogy az egyházmegyénk területének egyházi közigazgatási történetével alaposabban megismer-

kedjünk. E munkához egyházi és világi szakértők véleményét és konzultatív segítségét is igénybe vettük.

Ugyanebben az évben kezdődött – kísérleti jelleggel és kölcsönkapott technikai eszközökkel – a legértékesebb iratok CD-n való archiválása. A munkát a *Historia Domusok*-kal kezdtük.

A következő évben is folytatott tevékenység során a színes kihajtható mellékletek, a nagyméretű iratok, az igen halvány írások, stb. előre nem látott technikai problémákat vetettek fel. A második félévben ez a fajta munka megakadt, mert a kölcsönkért technikai eszközt vissza kellett adni.

Mérföldkőnek tekinthető a 2001. év abból a szempontból is, hogy intézményfenntartónk május 1-jétől fogva főállású munkatársat vett fel a könyv- és levéltár szervezését és kezelését addig mindössze egyedül végző részmunkaidőben foglalkoztatott személy mellé.

Kutatókat eleinte csak előzetes bejelentés alapján tudtunk fogadni. Az intézmény 2001 ősze óta működik rendszeres nyitva tartással.

Helyi és vidéki, egyházi és világi társintézményekkel (így többek között a Hajdú-Bihar Megyei Levéltárral, az Országos Katolikus Gyűjteményi Központtal, a Csongrád Megyei Levéltárral, Budapest Főváros Levéltárával, stb.) való előzetes konzultációk alapján 2002 júliusára elkészítettük levéltárunk Kutatási Szabályzatát, s erre meg is kaptuk a megyéspüspök jóváhagyását. Másolati példányaikat eljuttattuk az Országos Katolikus Gyűjteményi Központnak és a Magyar Országos Levéltárnak.

2002 decemberében intézményfenntartónk szerződést kötött a Hajdú-Bihar Megyei Levéltárral a maradandó értékű iratok digitalizálása terén való együttműködésre. Ilyen iratokat a levéltár állományának rendezetlen volta miatt alig lehetett találni. Mivel a mégis felleltek és kiválasztottak világhálón való megjelenítése a bennük levő számos bizalmas információ miatt egyáltalán nem volt kívánatos, az együttműködést nem tudtuk kihasználni, s mindössze egy 18-19. századi rendeletgyűjtemény digitalizálása és interneten való elhelyezése történt meg.

Levéltári állományunk kutathatóságát jelentősen gátolta a szakszerű rendezés hiánya. 2003-ig úgy véltük, hogy irataink rendezését valamelyik római katolikus levéltár munkatársainak tartós (azaz többszöri és alkalmanként több napon át tartó) helyszíni segítsége mellett mi magunk is el tudjuk végezni. A velük való konzultációk alapján azonban rá kellett ébrednünk a feladat erőnket (és felkészültségünket) meghaladó voltára, és szembesülnünk kellett a segítségnek kiszemelt (különböző városok egyházi levéltáraiban dolgozó) levéltárosok saját munkahelyükön való lekötöttségük miatti elutasító válaszával. Többszöri tárgyalás és helyszíni szemle után a megyei levéltár négy munkatársa mint önálló vállalkozó vállalta az iratok rendezését.

A megfeszített munkatempó ellenére a munkálatok a tervezettnél csaknem két hónappal később, 2005. április 18-ra fejeződhetnek be. A rendezési munkákat a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumától nyertes pályázat keretében kapott költségvetési támogatásból finanszíroztuk.

2004-ben levéltárunkban töltötte 3 hetes gyakorlati idejét egy végzős segédlevéltáros hallgató.

2005 tavaszán a mi gyűjteményünk illetékességi körébe tartozó, de a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Önkormányzati Levéltárban őrzött fondokról szereztünk tudomást. Kezdeményezésünkre az említett minisztérium Levéltári Osztályának engedélyével a 0,27 iratfolyóméternyi, zömében 18. századi iratanyagot 2005 decemberében vehettük át Nyíregyházáról.

3. kép. A levéltári raktár a Varga u. 2. sz. alatt, a 2008 előtti években.

Számottevő technikai előrelépésként éltük meg 2005-ben a reprográfiai eszközök (fénymásológép, szkennert) beszerzését, melyet pályázati forrásokból tudtunk megvalósítani. A következő évben kézikönyvtárunk állományát fejlesztettük levéltári kutatáshoz/feldolgozáshoz szükséges kötetek beszerzésével, az Oktatási és Kulturális Minisztériumi támogatásának felhasználásával. Hasonló fejlesztésre 2008-ban is nyílt lehetőségünk.

2008 telén egy vidéki plébániáról több mint 20 láda – erősen szennyezett és részben penészes – könyv és iratanyag került intézményünkbe. A por- és penészmentesítést még azon évben elkezdjük, a munka azonban 2009 tavaszáig eltartott, melyhez egyéni védőeszközöket (légzésvédő maszk, gumikesztyű) kellett beszereznünk és használnunk. Egy debreceni ipari tisztítástechnikai cégtől kölcsönzött ipari porszívóval történt – a helyenként 1 cm vastagságot is meghaladó – szennyréteg eltávolítása.

Intézményfenntartónk kezdeményezésére – helyhiány miatt – 2008-ban a levéltárunk raktára egy másik, egyházi tulajdonban lévő, nemrég felújított iskolaépület alagsorába költözött. Az új helyen való berendezkedéshez új állványokat vásároltunk, melyek kivitel, méret és szín tekintetében az intézményünkben már jól bevált állványokkal egyeztek meg. A levéltári dokumentumok előzetes terv szerinti átköltöztetése november első felében ment végbe az egyházi gimnázium kollégista diákjainak segítségével.

4. kép. Levéltári raktár a Szent József Gimnázium alagsorában.

Még ugyanezen év decemberében egy vidéki plébániáról beérkezett nagyobb mennyiségű irat rendezésére kaptunk pályázat útján támogatást a minisztériumtól. Az iratok rendezésével egy 5 személyből álló levéltáros munkaközösséget bízunk meg (azokat, akik évekkorábban egész levéltárunk iratállományának rendezését végezték). Ezúttal az általuk rendezett iratokat 2010 januárjában vehettük át tőlük.

Kutatóink száma évek óta csekély és csaknem változatlan. Ennek legfőbb oka, hogy gyűjteményünk létezése alig ismert a városban és a két megye területén. E helyzetben való változtatás szándékával 2010 februárjában írásban tájékoztattuk a Debreceni Egyetem Történelmi Intézetének és Néprajzi Intézetének könyvtárvezetőit a könyv- és levéltárunkban fennálló kutatási lehetőségekről, a gyűjteményünk jellegéről és időhatáraitól, valamint a nyitva tartásunkról. Szeptemberben a Hajdú-Bihar Megyei Múzeumok Igazgatóságának adtunk hasonló írásos tájékoztatást.

5. kép. A kutatóterem a Varga u. 2. sz. alatti épületben.

2013-ban jött el az ideje annak, hogy a levéltárunk kezelésében levő 38 plébánia iratanyagának állagszinten való rendezése megtörténhessen, s ennek alapján a fond- és állagjegyzék elkészüljön. E munkák során gyűjtőterületünkön kívüli bekötött, illetve szálas iratok kerültek elő (előbbieket meglepő módon a beszállított könyvtári anyagból), melyeket még ugyanabban az évben illetékesség jogcímén átadtunk az illetékes levéltáraknak (így többek között egyházmegyei és főegyházmegyei, valamint rendi levéltáraknak, sőt egyet a Hadtörténelmi Levéltár és Irrattár részére). Ahol nagyobb mennyiségű

iratról volt szó, ott személyesen történt az átadás-átvétel. Egyéb esetekben futárszolgálattal vagy térítvényes postai küldeményként juttattuk célba azokat.

A 2014 tavaszára elkészült fondjegyzék fondfőcsoportokat alakított ki, ide sorolva a püspöki levéltár, az esperesi kerületek, valamint a plébániák anyagát, továbbá a plébániákhoz nem sorolható iratokat, így a térképgyűjteményt és az adattárat.

6. kép. A levéltári raktár napjainkban a Szent József Gimnázium alagsorában.

Fenntartott fondként jelent meg a Debrecen-Nyíregyházi Egyházmegye Irattára. Ez még jelenleg is a püspökségen található, noha 2011-ben megtettük az előkészületeket az iratok folyamatos átvételére, de egyéb (alább említett) sürgősebb feladatok miatt erre még 2015-ben sem kerülhetett sor. A fondjegyzéket (és könyvtárunk katalógusát) egy-egy link elhelyezésével 2013-ban készített intézményi honlapunkon is megjelenítettük.

Debrecen-Nyíregyházi
Egyházmegyei Levéltár és Könyvtár

4024 Debrecen, Varga u. 17.

Nyitó oldal Elérhetőség Intézménytörténet Levéltár Könyvtár Kiadványok

Nyitvatartás:

kedd: 14.00-17.30
szerda: 9.00-12.30
csütörtök: 9.00-12.30

Más munkanapokon és iskolai szünetekben kutatási lehetőség csak előzetes megbeszélés alapján lehetséges.

Egyházi és állami ünnepeken az intézmény zárva tart.

Archivum et Bibliotheca Dioecesis Debrecen-Nyíregyháziensis

7. kép. Az intézmény honlapja.

Nagy reményeket fűztünk a levéltárunk látogatottságának emelése céljából megtervezett, majd kinyomtatott, intézményünket röviden, tényyszerűen bemutató színes prospektushoz, melyből 50-50 db-ot röviddel a megjelenés után eljuttattunk a Hajdú-Bihar Megyei Levéltár és a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Levéltár részére, kutatóik tájékoztatása céljából. Sőt, néhány példánnyal könyvtárakat is megkerestünk ugyanilyen szándékkal. Az eredmény – mindmáig – sajnos messze elmarad a várakozásainktól. Az ezredforduló táján – amikor jelentős számban készültek, nemcsak a két megyében – helytörténeti munkák, szinte valamennyi kutatónk ezekhez keresett (akkor még rendezetlen levéltári állományunkban) forrásokat. Mostanában a kutatók zöme családtörténet iránt érdeklődik, ám régi anyakönyvek hiányában (melyek, mint említettem: nem tartoznak gyűjtőterületünkhöz) nem tudjuk kezükbe adni a keresett matrikulákat.

2014-ben – azaz intézményünk fennállásának 19-ik évében – addig soha elő nem forduló megkeresés érkezett hozzánk. Az egyik debreceni plébánia kérte tőlünk egy raktárhelyiségükben ömlesztve tárolt vegyes tartalmú iratanyaguk átválogatását és alapszintű rendezését.

2014-ben pályázati úton lehetőségünk nyílt arra, hogy az addig használt kutatótermi asztalunkat – mely igen szűk, sőt elégtelen helyet nyújtott arra az esetre, ha egyidejűleg

több (köztük könyvtári) kutató is dolgozott – nagyobbra cseréljük, s hozzá elegendő széket is beszerezünk.

2014 nyarának elejétől kezdve mintegy 14 hónapon át a püspökség döntése nyomán egy jubileumi kiadvány megírásán és szerkesztésén dolgoztunk, mely a katolikusok Debrecenben való megtelepedése 300. évfordulójának állít emléket. A könyv megalkotásában szerzőként, fordítóként, fotósként, adatok vagy képek szolgáltatójaként, stb. Szombathelytől Nagyváradig, Szegedtől Szerencsig mintegy 50 személy (köztük a Hajdú-Bihar Megyei Levéltár több munkatársa) és tucatnál több intézmény vett részt. A csaknem 800 oldalas, 1 kg 80 dkg tömegű kötet 2015. július 24-én való megjelenéséig intézményünk munkatársai munkaidejének jelentékeny hányadát az ezzel kapcsolatos feladatok kötötték le. A *Katolikusok Debrecenben 1715–2015* című kötet egyébként könyv- és levéltárunknak fennállása óta az első kiadványa.

KATOLIKUSOK DEBRECENBEN 1715-2015

8. kép. A 300. évfordulóra kiadott könyv borítója.

Az Egyházmegyei Hatóság által a Varga u. 2. szám alatti gimnáziumi kollégiumban a könyv- és levéltár számára 1999-ben rendelkezésünkre bocsátott földszinti helyiségeket az ezredforduló utáni második évtized derekára (vagyis 2015-re) kinőttük. Emiatt intézményfenntartónk kezdeményezésére június és augusztus között a Varga u. 17. sz. alatti önálló épületbe költöttünk, anélkül azonban, hogy a Szent Anna utcán levő raktáraink is velünk tarthattak volna.

9. kép. A jelenlegi kutatóterem a kézikönyvtár részletével.

A költöztetési tervek ellenére a több mint 600 polcon elhelyezett könyvek, különgyűjtemények, stb. eredeti rendjének helyreállítása – az intézményünkben közösségi szolgálatot teljesítő fiatalok közreműködésével is – várhatóan még több hónapon át fog tartani.

József Takács

Review of the First Twenty Years of the Roman Catholic Diocesan Archives and Library

In 1993, Pope John Paul II in his decree starting with *Hungarorum gens* regularized the borders of the Hungarian Roman Catholic dioceses, and established the Debrecen-Nyíregyháza Episcopate including Szabolcs-Szatmár-Bereg and Hajdú-Bihar counties as a new diocese (besides that of Kaposvár).

The memorandum of association of the Diocesan Archives was signed by Nándor Bosák diocesan on 30th December 1995. The collection including the archives and library was formed to save the book and document materials of the priestless parishes of the diocese (and the filias belonging to them).

The registration as public private archives took place in 1997. Since the autumn of 2001, it operates with regular opening hours. The section-level settlement of the documents of the 38 handled parishes was completed in 2013, its fondlist was finished by the spring of 2014. In 2015, the institution moved to a separate building at 17 Varga str.

Researchers are also offered an expanding themed, significantly increasing amount of manual library to choose from. Its first publication: *Katolikusok Debrecenben* (Catholics in Debrecen) 1715-2015 was released in 2015.